

# 'Flâneurraren' hiria



PAULA ESTÉVEZ



IRATI ZUBIA  
FILOSOFOA

Artikulu hau *Irutxuloko Hitzak* argitaratu du eta CC BY-SA lizentziari esker ekarri dugu.

**E**txetik urrun nagoen honetan, errutinaren parte bilakatu zait gure hiriaren argazkiak erakustea. Mugikorra atera, hiru hondartzak biltzen dituen plano zenitala bilatu eta "hemen bizi naiz" esaten dut. Halako enkontrubatean zera esan zidaten: paseatzeko moduko hiria da zurea.

Literaturan bada paseatzaileari lotzen zaion figura bat: *flâneurra*. XIX. mendeko Europan jaio zen, hiri modernoaren garaikide, baina nago egungo Donostiak ere gustura hartuko lukeela. Hiriko paseatzaile anonimoa da *flâneurra*. Patxadaz dabil jende oldean barrena, oinez, noraezean bezala. Begirada pausatuz behatzen ditu besteak, inork bera begiratu gabe. Pausazko begirada anonimo horri egin izan zaio maiz gorazarre, hiriaren erretratu interesgarri eta sentiberak bilatu direnetan.

Figura zinez erromantikoa da, idilikoa. Nola ez, postalaren hiria den honek alfonbra gorria jarriko lioke *flâneurrari*. Baranda zuri bat, goizero ureztatzen den Bulebarra, Alderdi Ederreko tamarindoak, Damen Bateriako harlauzak, harrizko aingeru eta lehoi burudun zubiak, Senaren pareko ibaiertza.

Askok seinalatu bezala, ordea, *flâneurraren* patxada eta plazera ez daude edonoren eskura. J. Wolf eta J. Walko-

wickzek azaldu zuten noraezean ibiltzea pribilegio maskulino eta burgesa –eta batuko nuke zuria– zela. Parkhustek zioen emakumeek ezin zutela ikusiak izan gabe paseatu, beraiek zirelako begirada maskulinoarentzat espektakulu. Helena Swanickek gogoratu zuen etxean behin eta berriro egiten zioten oharra: hiriko kaleetan barna bakarrik paseatuz gero, prostituta batekin konfundituko zaituzte.

Irudika dezaket, aise, *flâneur* donostiarra. Paseoaren ostean eseriko da Tabakalerako terrazan, kafe garestia lagun, plazan barrena dabilzane begiratuzera. Nekez ibiliko da patxadaz, ordea, plazan bertan Poliziak hiru pausotik bitan geratu duen gaztea. Edo lantokitik haurren eskolara presaka doana. Edo gurgildun aulki bati bultzaka dabilena. Edo lagunari besotik heldu eta handik ez, hobe beste aldetik, esatera ohitu dena.

*Flâneurrari* kontrajarri, *flâneusaren* figura azaldu zen. Oro har, XIX. mendeko emakume burgesak gorpuztu zuen. Galeria eta saltoki modernoetan bilatu zezaketen klase jakin bateko emakumeek behingoagatik inoren zaintzarik gabe paseatzeko parada. Nago *flâneusari* ere, horrela marraztutakoari behintzat, gustura egingo liokeela ongiatorria Donostiak.

Alabaina, Irati Majuelok azaldu du *flâneusarekin* ere pauso bat haratago joateko premia. Galdetu du ea irudika genezakeen, adibidez, *flâneusequeer*-ik, edota *flâneus* bollerarik. Egin dut ariketa eta jarri diet nire lagunentz aurpegia. Bakarrik baino, elkarren besotik helduta doaz. Oharkabean baino, zalapartatsu. Kafe moñoñoa beharrez, marianitoa eskatzen dute. Eta besteei zelatan baino, emozionatu eta terraza osoak aditzeko moduan hitz egiten dute.

Eta *flâneus* gozagarriak imajinatu ahala, gure amarekin ere akordatu naiz. Paseatzaile sutsua da, baina nahiago izaten ditu distiratsua ez diren itinerarioak. Joaten da Loiolako Erriberatik Hernanira, Grosetik Pasaiara edo Erreteriarra. Lepo dituen eginbeharretan murgiltzen zaio gogoa nahiko lukeena baino gehiagotan. Kafea hartzen du gaupaseroa eta langilea gurutzatzen diren tabernan. Umoreko denean, karajilloa eskatzen du, Soberano koñaka eta azukrearekin. Halaxe egin ohi du betidanik lagun minarekin elkartzenean ere.

*Flâneur* estiratuaren aldean, nahiago beste horiek zapalduetako hiria. Postaletan kabitzen ez diren begiradak izango dira, seguru aski, interesgarri eta hunkigarrienak. ●